

MEDAL „DZIĘKUJEMY ZA WOLNOŚĆ”

WOLNOŚĆ NASZEGO KRAJU TO BYŁO DZIEŁO TYSIĘCY LUDZI, ICH MYŚLI I CZYNÓW

Zarząd Stowarzyszenia Sieć Solidarność, którego celem jest kultywowanie ideałów i wartości oraz tradycji ruchu społecznego Solidarność, uchwałą z dnia 7 kwietnia 2014 roku ustanowił Medal „DZIĘKUJEMY ZA WOLNOŚĆ”.

Medal ma stanowić symboliczne wyrażenie wdzięczności i podziękowania dla możliwie szerokiego kręgu ludzi, którzy w okresie po 13 grudnia 1981 roku brali udział w tworzeniu wolności, niepodległości, demokratycznej i samorządnej Rzeczypospolitej Polski.

Idea Medalu „Dziękujemy za Wolność” narodziła się w środowisku nowohuckiej Solidarność. Jej przedstawiciele, hutnicy stanowią trzon Stowarzyszenia Sieci Solidarność. Dlatego Medal nie jest wykonany z brązu srebra czy złota ale z stali. Jest to kawałek stalowej blachy grubej na 4 milimetry. Biały napis „Dziękujemy za Wolność” wytrawiony jest typową czcionką. W centralnym miejscu Medalu

tłum ludzi, to postacie hutników z fotografii Tadeusza Pikulickiego, z terenu kombinatu Huta Sendzimir (d. Huta im. Lenina) w Nowej Hucie, podczas strajku wiosną 1988 roku.

Nad nimi charakterystyczna polska flaga, fragment logo NSZZ „Solidarność”. Na rewersie Medalu umieszczone jest logo Stowarzyszenia, Marszałka Województwa, Instytutu Pamięci Narodowej oraz logo innych współorganizatorów kolejnej edycji. Na Medalu wygrawerowane będzie nazwisko i imię osoby wyróżnionej oraz numer z ewidencji.

Inicjatywa nadania Medalu może pochodzić od Stowarzyszenia, Marszałka Województwa Małopolskiego, Instytutu Pamięci Narodowej oraz innego Współorganizatora Medalu, którym mogą być także inne organy państwa lub samorządu terytorialnego Województwa Małopolskiego oraz organizacje działające na terenie województwa Małopolskiego, których cele są zbieżne z celami Stowarzyszenia Sieć Solidarność, za zgodą Stowarzyszenia. O nadanie Medalu mogą wystąpić dwie osoby wspólnie, którym nadano Medal wcześniej.

Medal nadaje Kapituła, którą stanowią: Prezes Sieci Solidarność jako przewodniczący oraz członkowie: Wojewoda Małopolski, Marszałek Województwa Małopolskiego, Dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie. Do Kapituły Medalu będzie zaproszony Pełnomocnik innego współorganizatora. Medal zostaje przyznany na podstawie Wniosku, zawierającego co najmniej podstawowe dane osobowe oraz uzasadnienie nadania Medalu a także podpisy osób wnioskujących o nadanie, w imieniu swoim lub reprezentowanych organizacji.

Wręczenie Medalu dokonywane będzie w uroczystej formie, podczas świąt państwowych i samorządowych Województwa Małopolskiego, podczas rocznic oraz innych ważnych dla państwa lub samorządu terytorialnego Województwa Małopolskiego wydarzeń. Poza Medalem, ustanowiono także Plakietę nagrobną, którą będzie można umieszczać na nagrobku, za zgodą rodziny. Wydana będzie także miniatura Medalu. Autorem projektu jest Jacek Maria Stokłosa ©Stowarzyszenie Sieć Solidarność

Edward E. Nowak – Prezes SSS

Partnerem jest:

Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego

WIOSNA SOLIDARNOŚCI '88. 30.ROCZNICA STRAJKU W NOWEJ HUCIE 1988 R

Kapituła postanowiła przyznać Medale „Dziękujemy za wolność” XVI edycji, uczestnikom Strajku oraz osobom najbardziej aktywnie wspierającym strajk.

Medale „Dziękujemy za wolność” zostały przyznane przedstawicielom Misji mediacyjnej Episkopatu Polski: Janowi Olszewskiemu oraz Andrzejowi Stelmachowskiemu. Negocjacje jako pierwszy podjął śp. mec. Andrzej Rozmarnowicz a uczestnikiem misji była także Halina Bortnowska, obydwoje, ściśle współpracujący z Komisją Robotniczą Hutników NSZZ „Solidarność” od pierwszych chwil naszego powstania we wrześniu 1980 roku, już wcześniej uhonorowani Medalem.

JAN OLSZEWSKI
(ur. 20 sierpnia 1930 w Warszawie) – wybitny polityk, adwokat i publicysta.

W okresie II wojny światowej i okupacji żołnierz Szarych Szeregów oraz uczestnik powstania warszawskiego. Od 1962 była adwokatem i obrońcą politycznym. W 1976 Komitetu Obrony Robotników. W sierpniu 1980 roku był członkiem Komisji Ekspertów MKS w Stoczni Gdańskiej im. Lenina. Po 13 XII 1981 Jan Olszewski był doradcą

Sekretariatu Episkopatu Polski, obrońca w procesach działaczy podziemia, m.in. Radia „Solidarność” i MRKS; 1984-1985 oskarżyciel posiłkowy w procesie morderców ks. Jerzego Popiełuszki, pełnomocnik rodziny. W maju 1988 z ramienia Episkopatu mediator (z Haliną Bortnowską i Andrzejem Stelmachowskim) podczas strajku w Hucie im. Lenina. W końcu grudnia 1988 współtwórca Komitetu Obywatelskiego przy Lechu Wałęsie, a podczas obrad Okrągłego Stołu ekspert z dziedzi-

ny prawa strony solidarnościowej. Po 1989 roku Jan Olszewski był wybitnym działaczem politycznym a w latach 1991 – 1992 Premierem RP.

ANDRZEJ STELMACHOWSKI

(ur. 28 I 1925 w Poznaniu, zm. 6 IV 2009 w Warszawie). Absolwent Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,

profesor, wykładowca w kilku uczelniach. W 1980 był doradcą MKS w Stoczni Gdańskiej im. Lenina później także doradcą „Solidarności” Rolników Indywidualnych. Po 13 XII 1981 został doradcą tajnej struktury Solidarności tzw. TKK, od 1987 Krajowej Komisji Wykonawczej. W maju 1988 roku uczestnik misji mediacyjnej Episkopatu Polski podczas strajków w Nowej Hucie. Od 1988 członek Komitetu Obywatelskiego przy Przewodniczącym Lechu Wałęsie, a także członek Komitetu Helińskiego w Polsce. W latach

1989-1991 został senatorem RP z listy KO „Solidarności”, wybrany pierwszym marszałkiem Senatu. W latach 1991-1992 minister edukacji narodowej. Od 1990 prezes Krajowej Rady Stowarzyszenia Wspólnota Polska.

Medal „Dziękujemy za wolność” został przyznany Zbigniewowi Romaszewskiemu, Przewod-

niczącemu Komitetu Interwencji i Praworządności NSZZ „Solidarność”. Dzięki jego inicjatywie, w porozumieniu z Lechem Wałęsą oraz działalności krakowskich działaczy Jana M. Rokity, Zbigniewa Fijaka i Andrzeja Szkaradka (wcześniej uhonorowanych Medalem) pomoc finansowa amerykańskich związków zawodowych AFL/CIO na czele

Wydz. Fizyki (1964). Pracował niemal 20 lat w Instytucie Fizyki PAN. Jego działalność w opozycji demokratycznej rozpoczęła się w praktycznie w 1976 r. Został współpracownikiem KOR, organizował zbiórki pieniędzy dla represjonowanych robotników Radomia i Ursusa, a po przekształceniu w KSS KOR, kierował (z żoną) Biurem Interwencyjnym

KOR, (następnie KSS KOR). W sierpniu 1980 aresztowany, zwolniony na mocy Porozumień Sierpniowych. Od 13 XII 1981 w ukryciu; wiosną 1982 organizator (z żoną) pierwszego podziemnego Radia „S”, 29 VIII 1982 aresztowany i skazany w procesie Radia „S” na 4,5 roku więzienia. W latach 1986-1989 szef działającej jawnie Komisji Interwencji i Praworządności „Solidarności”, która wspierała finansowo strajkujących hutników w maju 1988 roku. Od 1988 członek Komitetu Obywatelskiego przy Przewodniczącym

W pierwszym rządzie (od prawej): mec. Jan Olszewski, Andrzej Stelmachowski, jeden ze strajkujących

z nie żyjącym już Lanem Kirklandem, została skierowana do strajkujących hutników, pozbawionych wynagrodzeń za udział w strajku.

ZBIGNIEW ROMASZEWSKI

(ur. 2 I 1940 w Warszawie, zm. 13 II 2014 tamże). Absolwent Uniwersytetu Warszawskiego,

„S” Lechu Wałęsie. W 1989 podczas obrad Okrągłego Stołu ekspert w podzespołe ds. reformy prawa i sądów, senator RP. W kolejnych latach organizował współpracę (wraz z żoną) w zakresie działań na rzecz praw człowieka w krajach b. ZSRR i zależnych od niego.

DZIĘKUJEMY ZA WOLNOŚĆ

Medale „Dziękujemy za wolność” zostały przyznane następującym członkom Komitetu Strajkowego Hutników:

Kazimierz Baniak,
Andrzej Czepielewski,
Andrzej Krajewski
Henryk Krzyżak (zm. 21.03.2013),
Andrzej Skalbania
Marek Surma
Marek Waldon
Bogdan Wróbel
Krzysztof Wróbel (zm. 19.10.1998).

Fot. J.Andrzej Stawiariski

Medale „Dziękujemy za wolność” zostały przyznane następującym kolegom, członkom wydziałowych komitetów strajkowych i aktywnym strajkującym, pobitym i represjonowanym:

Jacek Szeląg — Zakład Materiałów Ogniotrwałych
Piotr Włodarczyk — Wydział Odlewnia Wlewnic
Stanisław Zięba - Zakład Transportu Kolejowego.

Jacek Bylica — Walcownia Zgniatacz
Zbigniew Kietucki — Walcownia Blach Karoseryjnych

Jan Kłusek — Walcownia Zgniatacz
Józef Krężolek — członek TKRH (zm. 3.01.2010)

Halina Zachara (d. Lofek) — Zakład Mechaniczny, I m-c aresztu, matka 5 dzieci
Józef Machowski — Walcownia Blach Karoseryjnych

Zbigniew Paradowski — Walcownia Blach Karoseryjnych

Franciszek Pączek — ukarany grzywną za udział w strajku

Stefan Piech — Walcownia Zgniatacz (zm. 30.08.1988)

Elżbieta Wysoczańska dd. Piech — bardzo aktywna uczestniczka strajku, manifestacji

Janusz Rudowski — pobity, wstrząs mózgu, przetrącona śledziona

Eugeniusz Rusek — Walcownia Zgniatacz

Zbigniew Stawarz — Walcownia Blach Karoseryjnych

To był strajk solidarnościowy, dlatego niemal natychmiast spotkał się z ogromnym, spontanicznym poparciem społeczeństwa. Już 28 kwietnia odbył się wiec pod Collegium Novum UJ. Szczególnie wyróżniali się ludzie z Ruchu Wolność i Pokój oraz przedstawiciele Niezależnego Zrzeszenia Studentów, anarchistów. Intelktualiści z „Tygodnika Powszechnego” podjęli rezolucję popierającą

postulaty, także Konfederacja Polski Niepodległej oraz Polska Partia Socjalistyczna. Na teren strajkującej huty przedostawali się reprezentanci różnych środowisk i zakładów, uczelni, nauczyciele, dziennikarze, lekarze i pielęgniarki, aby przekazać nam wyrazy solidarności, niektórzy zostawali ze strajkującymi. Wobec ogromnej koncentracji milicji oraz

tajniaków z SB, demonstracje były rozpędzane, ludzie aresztowani, a najbardziej zdeterminowani w małych grupach lub pojedynczo, organizowali różne formy protestu, co powodowało ich natychmiastowe aresztowanie. Pamiętamy ludzi, którzy całymi dniami i nocami drukowali ulotki albo malowali napisy na murach, rozklejali plakaty wzywające do oporu, czasami nie wytrzymywali i także szli bić się zomowcami, jak choćby Federacja Młodzieży Walczącej.

1 Maja 1988 roku, w niemal w całym kraju odbywały się liczne obchody. Wtedy Nowa Huta była na ustach całej Polski - odradzała się Solidarność. Sam Lech Wałęsa, prosił w dramatyczny sposób o poparcie hutników. Wspierała nas Stalowa Wola. 2 maja stanęła Stocznia Gdańska, a przyłączyły się do strajkujących ogromne rzesze młodzieży. Wsparcia udzieliła nam także Światowa Konfederacja Pracy oraz Międzynarodowa Konfederacja Wolnych Związków Zawodowych a potem bardzo realnej pomocy finansowej udzieliła wielka organizacja amerykańskich związkowców AFL/CIO.

Pomimo ogromnych represji, w dniu 3 maja strajk absencyjny na krakowskich uczelniach wypadł nadszperkowanie dobrze, gdyż prawie wszystkie krakowskie uczelnie demonstrowały, w tym poza studentami, także pracownicy nauki. Największe wrażenie wywarł jednak pochód, gdy w rocznicę Konstytucji 3 Maja, tysiące ludzi schodzących z Wawelu, zostało niezwykle brutalnie zaatakowanych na ulicy Grodzkiej a potem w zaułkach starego Krakowa.

Za udział w strajku ale także pozostałą działalność opozycyjną, Medale otrzymują:

Piotr Hertig — NZS, organizator wieców poparcia w Krakowie, drukarz

Tadeusz Pikulicki - dziennikarz, uczestnik strajku, 2 tyg. aresztu

Paweł Sabuda - KPN, druk ulotek, manifestacja

Jerzy Skoczylas — niezależny dziennikarz

„Promieniści”, „Tumul” na strajku od 28.04

Barbara Smardz — Bajscyna „Solidarność Hutników wyd. strajkowe”

Maciej Śliwa, WiP — organizator protestów młodzieży, łącznik Centrum Informacyjnego

Piękną kartę historii znowu zapisali ludzie z Duszpasterstwa Hutników gdzie kierował ich pracą Zbigniew Ferczyk, organizując wszechstronne wsparcie strajkujących, finansowe, materialne, żywność, pomoc medyczną, prawną i inne formy. Tutaj był także punkt informacji, spotkań, narad. Po rozbiciu strajku, Duszpasterstwo Hutników wspomagało różne formy dalszego protestu Solidarności, zapewniając pomoc finansową dla hutników, których pozbawiono wynagrodzenia, dzięki funduszom przekazanych z Komisji Interwencji i Praworządności.

Niezwykły był pochód rodzin podążających z kościoła na os. Kalinowym z obrazem „Matki Boskiej Częstochowskiej” i mimo, że został zatrzymany, ludzie rozpędzeni, a obraz „aresztowany”, wywarł wielkie wrażenie w Nowej Hucie.

Podobnie wielką rolę odegrały podczas tego strajku Mistrzejowice. Po pacyfikacji strajku, ksiądz Kazimierz Jancarz utworzył tutaj Wikariat Solidarności z Potrzebującymi. Pomoc finansowa i materialna, jaka wielkim strumieniem napływała do Mistrzejowic pozwoliła przetrwać najtrudniejszy czas niejednej represjonowanej rodzinie, a nade wszystko była widowym świadectwem solidarności. Tutaj także Komitet Strajkowy Hutników przekształcił się w jawnie działający Komitet Organizacyjny, doprowadzając do reaktywowania NSZZ „Solidarność” w Nowej Hucie.

Medalami pragniemy uhonorować, następujące osoby:

Wiesława Ciesielska — udział w w spotkaniu przy Bramie I Maja, obsługa Kom. Org.

Zofia Fugiel — prowadziła pochód z Kalinowego

Anna Mach — udział w w spotkaniu przy Bramie I Maja, pomoc strajkującym.

Kazimierz Mazur — DH

Andrzej Paliś — DH
 Andrzej Szczurek — DH
 Piotr Włodarczyk — DH
 Józefa Parzelska Malejki — Mistrzejowice
 Maria Przetomic — Mistrzejowice,
 następnie Kom. Organizacyjny
 Zdzisława Zalewska — łączniczka
 (St.Handzlika, J.Ciesielskiego i E.Nowaka)

Dziękujemy za okrzyki „Solidarni z Hutnikami”, „Nowa Huta”, za listy intelektualistów, msze i modlitwy, pieniądze, żywność i serdeczne myśli, pochody, strajki, protesty, bojkoty, ulotki i napisy na murach - krakowianom, mieszkańcom naszego regionu, pracownikom zakładów i młodzieży, wszystkim, którzy wówczas poczuli, że są u siebie.

DZIĘKUJEMY ZA WOLNOŚĆ, tym wszystkim odważnym, bitym, poniewieranym, którzy wówczas WIOSNĄ 1988 roku powiedzieli, że nie wyrzekniemy się WOLNOŚCI I SOLIDARNOŚCI.